

บทที่ 4

สถานภาพของการดำเนินการผลิตรายการละครโทรทัศน์

ละครโทรทัศน์เป็นรายการบันเทิงซึ่งเป็นหัวใจหลักของรายการทางโทรทัศน์ที่มีผู้ชมให้ความสนใจมากที่สุด อันที่จริงละครนั้นเป็นการแสดงที่ผู้คนนิยมชมชอบมาตั้งแต่ยุคแรกของละครเวที เมื่อสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหมของบริษัท ไทยโทรทัศน์ ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2497 หัวหน้างาน รังสิกุล ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายจัดรายการและเป็นรองผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 เป็นผู้ที่รักและเกิดจินตนาการแสดงทุกแขนงโดยเฉพาะละคร แต่ในโลกการแสดงละครโทรทัศน์เมืองไทยนั้น มีศิลปการแสดงและรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ดังนั้นรายการแสดงต่างๆโดยเฉพาะละคร หัวหน้างาน รังสิกุล จึงต้องริเริ่มเองทั้งหมดโดยเริ่มจากศูนย์ (อารีย์ นักดนตรี , 2538 : 167)

การผลิตละครโทรทัศน์ในระยะแรกจะถ่ายทำกันในห้องส่งที่มีอยู่เพียงห้องเดียว เป็นการแสดงกันสดๆยังไม่มีกำกับการบันทึกเทป ทั้งผู้ผลิตและผู้แสดงละครในยุคแรกจึงทำงานกันด้วยความมานะพยายามและอดทน เพราะไม่มีเทคโนโลยีช่วยและไม่มีผู้กำกับ จะแสดงกันเอง ช่วยกันกำกับเอง มีการบอกบทละคร ซึ่งละครในยุคนั้นมีทั้งละครชีวิต ละครพันทาง ละครตลก ขวบนหัว นอกจากนี้ยังมีการสร้างบุคลากรสำหรับการแสดงทางโทรทัศน์ โดยตั้งโรงเรียนศิษย์นาฏศิลป์ไทยทีวีช่อง 4 ขึ้นเพื่อฝึกฝนให้เป็นนักแสดงของสถานี

ในช่วงกลางปีพ.ศ. 2499 ละครชีวิตของช่อง 4 ได้พัฒนาไปมากมาย จากละครชีวิตเล็กๆ ก็ได้เข้ามาถึงระดับละครชีวิตหนักๆที่มีคุณภาพ และได้นักแสดงจากภายนอกเข้ามาร่วมงาน ละครในสมัยต้นๆจะแสดงกันเดือนละครครั้งต่อคณะ ซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี ถ้าใครเล่นดีหรือไม่ดี ผู้ชมก็จะโทรศัพท์มาให้ข้อคิดเห็นและปรับปรุง ทำให้ละครเริ่มพัฒนาขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งอย่างมีมาตรฐาน ละครบางเรื่องทางสถานีไม่ต้องการผลกำไร ผลิตขึ้นมาเพียงเพื่อให้ผู้ชมได้มีโอกาสดูละครดีๆที่มีคุณภาพทั้งการผลิต ผู้กำกับและตัวแสดง อีกทั้งมีคณะละครได้เวียนกันมาแสดงกันอีกหลายคณะ

ต่อมาได้เริ่มมีการเบนเข็มทิศจากการนำละครเก่าๆมาเล่น หันไปทำละครจากนวนิยายจากนักประพันธ์ รุ่นหนุ่มสาวในยุคนั้น เช่น ศรีฟ้า ลดาวลัย ซึ่งทุกเรื่องจะเป็นละครฟอร์มใหญ่ เนื่องจากเมื่อมีคู่แข่งทางโทรทัศน์มากขึ้น ละครเล็กๆเริ่มจะอ่อนแสงลง จึงทำให้คณะละครเปลี่ยนไปทำละครใหญ่แทน เริ่มมีการไปตั้งกองถ่ายทำนอกสถานที่ ทุกคณะได้ปรับปรุงละครและตื่นตัวพัฒนาละครให้อยู่ในความนิยมสูงสุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งนอกจากจะเพื่อแข่งชิงคนดูแล้วยังต้องแข่งขันกันเองในช่อง 4 ด้วย โดยมีนโยบายการผลิตละครทางโทรทัศน์เพื่อให้ผู้ชมได้มีโอกาสดูละครดีๆ ดังนั้น การหารายได้เข้าสถานีจึงมิได้อยู่ที่รายการบันเทิงภาคสุดท้าย จึงให้ผู้ผลิตที่เลือกแล้วว่ามีความเหมาะสม โดยคิดค่าเช่าสถานีในราคาถูก เพื่อให้ผู้ผลิตทำรายได้ไปสร้างสรรค์ละครให้มีคุณภาพ

เมื่อจำนง รังสิกุล หัวหน้าฝ่ายจัดรายการได้รับคำสั่งให้พ้นจากหน้าที่ไปในปีพ.ศ. 2511 ละครในระยะหลังๆจึงไม่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้คนดูได้มากนัก และเมื่อไทยทีวีสีช่อง 9 เปลี่ยนเป็น อ.ส.ม.ท. ก็ได้เปิดละครภาคดึกความยาว 1 ชั่วโมง โดยผู้จัดทั้งหลายจัดให้กับสถานีโดยตรง มีเรื่อง "ผู้ชนะสิบทิศ" ซึ่งเป็นการประชันคาราคาถ์ของยุคโทรทัศน์ช่อง 4 ที่ยังคงหลงเหลือไว้อย่างมากมายที่สุดและเป็นเรื่องสุดท้ายที่รวมคาราคาถ์ไว้ในรุ่นนี้ หลังจากนั้นละครภาคดึกก็ย้ายมาแสดงตอนหลังข่าวคือ 2 ทุ่มครึ่ง โดยผลิตเป็นละครครึ่งชั่วโมง ไปพร้อมๆกับละครสั้น และละครภาคดึกของสถานีทุกคณะต้องเลิกไป เพราะทางสถานีต้องการผลิตรายการเอง แต่ทำได้ไม่นานก็เลิกเพราะหาสปอนเซอร์ไม่ได้

ละครของสถานีประสบปัญหาเรื่องผู้อุปถัมภ์รายการคือ ถ้าละครใดดีติดตลาดก็มีโฆษณา ถ้าบางเรื่องคุณภาพลดหย่อนลงไปบ้างก็โฆษณาน้อย ซึ่งก็เป็นธรรมชาติของการผลิตรายการ ประการสำคัญคือ ให้ผู้ผลิตทำละครที่จะขายผู้อุปถัมภ์รายการได้ดี ซึ่งก็คือ ละครประเภทชิงรักหักสวาท ซ้ำๆซากๆ ไม่มีความหลากหลายในรูปแบบอื่นๆ ผู้ผลิตก็เบื่อ ผู้อุปถัมภ์รายการก็ถดถอย ความนิยมของผู้ชมจึงเบนไปสู่ทางเลือกใหม่ อันได้แก่ รายการภาพยนตร์เรื่องยาวทั้งของไทยและต่างประเทศซึ่งเริ่มมีบทบาททางโทรทัศน์มากขึ้น

ละครโทรทัศน์เริ่มเป็นที่นิยมอีกครั้ง เมื่อเทปโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทและทางสถานีก็ให้ความสำคัญกับรายการประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น หลังจากที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เริ่มแพร่ภาพออกอากาศในปี 2513 การผลิตรายการเองโดยเฉพาะรายการละครนั้นยังมีน้อย ต่อมาในปี 2519 ก็เริ่มผลิตละครอย่างจริงจัง โดยมอบหมายให้ภัทราวดี มีชูธน (ศรีไตรรัตน์) เข้ามาจัด

ละครโดยใช้เทคนิคการบันทึกเทปโทรทัศน์ การสร้างฉาก การกำกับและการแสดงด้วยความพิถีพิถัน ทำให้ละครโทรทัศน์ที่ผลิตออกมามีความน่าสนใจมากขึ้น ผู้ชมเริ่มกลับมาสนใจละครโทรทัศน์ ทำให้เกิดการแข่งขันกันในการผลิตละครโทรทัศน์อีกครั้ง

ผลสืบเนื่องจากการใช้เทปโทรทัศน์บันทึกภาพการแสดงละครโทรทัศน์ ทำให้ธุรกิจละครโทรทัศน์เพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น เนื่องจากการเตรียมการผลิตมีมากขึ้น เช่น มีเวลาสำหรับการจัดฉากใหม่ เปลี่ยนฉากใหม่ ขณะเดียวกันนักแสดงก็ไม่ต้องรีบร้อนเปลี่ยนเครื่องแต่งกายให้ทันมาเข้าฉากเหมือนกับฉากสด ผู้ชมก็มีโอกาสได้รับความบันเทิงจากละครโทรทัศน์ในรูปแบบใหม่ กล่าวคือ มีการนำเสนอรูปแบบละครแบบ Soap Opera

ละครโทรทัศน์ในรูปแบบของ Soap Opera นั้น เป็นละครเรื่องยาวหลายตอนจบ มีเรื่องราวดำเนินติดต่อกันไป โดยใช้ผู้แสดงชุดเดียวกันโดยตลอด และผู้ผลิตละครส่วนใหญ่จะสนใจในการผลิตละครประเภท Soap Opera ออกอากาศในช่วงหลังข่าว 20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ลักษณะดังกล่าวนี้ได้เริ่มขึ้นมาตั้งแต่ปลายปี 2524 หลังจากที่คณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ได้ขอความร่วมมือจากทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานีให้บรรจุรายการที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศแทนรายการต่างประเทศ คือในช่วงเวลาหลังข่าว (เวลาประมาณ 20.45 -21.15 น.) ให้สถานีเสนอรายการที่ผลิตในประเทศเป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง ทั้งนี้จะเป็นรายการประเภทใดก็ได้ (ปนัดดา ธนสถิตย์, 2531 : 7)

สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีจึงมุ่งผลิตรายการละครประเภท Soap Opera ออกอากาศหลังข่าว 20.00น. กันทุกสถานี นับตั้งแต่บัดนั้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม สถานีโทรทัศน์บางสถานีก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีการจัดผังรายการในช่วงเวลาหลังข่าวอยู่บ้าง เช่น สถานีโทรทัศน์บางสถานีก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงรายการในช่วงเวลาหลังข่าวอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายการละครโทรทัศน์ ปัจจุบันได้เปลี่ยนออกมาออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำ นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นผู้นำมานานในเรื่องละครกลับอ่อนลงไป เนื่องด้วยระบบการทำงานภายในที่ไม่เอื้ออำนวยในการผลิตรายการ ดังนั้นในช่วงเวลาหลังข่าวของทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จึงได้เปลี่ยนจากการนำเสนอละครมาเป็นการนำเสนอในรูปแบบของรายการทอล์กโชว์ที่เน้นสาระ รายการสารคดีและรายการเกมโชว์ เป็นต้น (ชนิดา วิบูลย์กิจจรรกุล, 2539 : 8)

ลักษณะการดำเนินงานการผลิตละครโทรทัศน์

การผลิตละครโทรทัศน์เพื่อออกอากาศทางสถานีต่างๆในช่วงเวลาหลังข่าวนั้นมีที่มาและสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายของผู้บริหารของแต่ละสถานีนั้น เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดให้ลักษณะการดำเนินงานในการผลิตละครโทรทัศน์มีรูปแบบที่แตกต่างกัน จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงานละครโทรทัศน์ไทยจากผู้ผลิตที่มีความชำนาญในการผลิตละครโทรทัศน์พบว่า ลักษณะการดำเนินงานละครโทรทัศน์ไทยเพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ (วีระ สุภะ , 2537 : 36-37)

1. สถานีโทรทัศน์เป็นผู้ดำเนินการผลิตเองโดยจ้างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตละคร ได้แก่ ผู้กำกับการแสดง ผู้เขียนบท ฤทธิกิจ ฯลฯ ลักษณะการดำเนินงานประเภทนี้ ค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าตอบแทนนักแสดง ค่าของประกอบฉาก ค่าเช่าสถานที่ ฯลฯ สถานีจะเป็นผู้ออกให้ทั้งหมด ทั้งนี้จะต้องผ่านการเห็นชอบและจะจ่ายให้ตามหลักฐานทางการเงิน รายได้ของผู้ผลิตตามหน้าที่ต่างๆก็จะได้รับสุทธิเฉพาะค่าจ้างที่ตกลงกันเท่านั้น จึงแตกต่างจากลักษณะการดำเนินงานในรูปของบริษัทที่ค่าใช้จ่ายต่างๆเป็นการประมาณการ ซึ่งผู้จัดสามารถบริหารงานให้มีกำไรเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากค่าตอบแทนที่พึงจะได้อีกด้วย สำหรับแนวเรื่อง บทประพันธ์ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแนวเรื่องประวัติศาสตร์ หรือละครที่ใช้ทุนในการผลิตค่อนข้างสูง เช่น "สมเด็จพระสุริโยทัย" "สงครามเก้าทัพ" "สมเด็จพระนเรศวรมหาราช" ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ว่าจ้างให้วรยุทธ พิรัชศรศักดิ์ กำกับการแสดง เป็นต้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ไม่มีสถานีโทรทัศน์สถานีใดที่รับเป็นผู้ดำเนินการผลิตละครเองเลย ซึ่งสาเหตุหนึ่ง อาจจะเนื่องมาจากการที่สถานีจะต้องรับผิดชอบในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการผลิตละครแต่ละเรื่องเป็นจำนวนเงินค่อนข้างสูงนั่นเอง

2. บริษัทผู้ผลิต หรือทีมผู้จัดละครดำเนินงานร่วมกับฝ่ายผลิตรายการของสถานีหรือดำเนินการเองทั้งหมด โดยได้รับค่าจ้างผลิตละครไปบริหารเองเป็นตอนๆหลังจากผ่านขั้นตอนการเสนองบประมาณต่อสถานีแล้ว ผู้จัดจะต้องรับผิดชอบงานทั้งหมด ดังนั้น รายได้ของทีมผู้จัดนั้นจะเกิดจากผลกำไรในการบริหารของผู้จัดเอง เช่นผู้จัดละครบริษัทหนึ่งเสนองบประมาณการใช้จ่ายในการผลิตละคร 1 เรื่อง ค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆ ได้แก่ ค่าเช่าสถานที่ถ่ายทำ ค่าตัวนักแสดง ค่าของประกอบฉาก ฯลฯ รวมแล้วประมาณตอนละ 1 แสนบาท เมื่อสถานีพิจารณา

แล้วอนุมัติให้ดำเนินการได้นั้น ผู้จัดละครจำเป็นต้องนำเงินมาบริหารเพื่อให้มีกำไรและค่าตอบแทนสำหรับทีมผู้จัดด้วย

แม้ว่าการดำเนินงานในลักษณะนี้ จะมีอัตราเสี่ยงในระดับหนึ่ง คือ ถ้าบริหารเงินและบริหารงานไม่ดี งบประมาณอาจจะไม่ลงตัวตามที่เสนอ มีผลทำให้ได้กำไรน้อยหรือไม่ได้เลย จนถึงอาจจะขาดทุนในบางครั้ง ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับลักษณะแรกแล้ว ลักษณะแรกผู้จัดจะได้ค่าตอบแทนแน่นอนกว่า อย่างไรก็ตาม ลักษณะนี้ก็เป็นลักษณะการดำเนินงานที่ได้รับความนิยมจากบริษัทผู้ผลิตจำนวนมาก โดยเฉพาะในสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่มีบริษัทผู้ผลิตจำนวนมากที่เข้ามาดำเนินงานให้ และทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งมีบริษัทผู้ผลิตที่เข้ามาดำเนินงานให้อยู่อย่างถาวร 2 บริษัท ได้แก่ บริษัทกันตนา วิดีโอ โปรดักชั่น จำกัดและบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด

3. บริษัทผู้ผลิตเช่าเวลาจากสถานีโทรทัศน์ แล้วมาดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์เพื่อออกอากาศ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่หาโฆษณาหรือผู้อุปถัมภ์รายการเอง รายได้ของผู้ผลิตจึงเกิดจากการขายเวลาในการโฆษณาด้วย ฉะนั้น ลักษณะการดำเนินงานในลักษณะนี้ ผู้ผลิตจึงมีอำนาจในการตัดสินใจค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นแนวเรื่อง เรื่อง ผู้แสดง ผู้กำกับ เพราะการขาดทุนหรือกำไรนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้ผลิตเอง แม้ว่าการขายเวลาได้ไม่ครบก็ต้องจ่ายค่าเช่าเวลาตามอัตราที่สถานีกำหนดไว้ สำหรับสถานีที่มีการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวคือ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สำหรับบริษัทที่เข้ามาดำเนินการในการขอเช่าเวลาเพื่อผลิตละครโทรทัศน์ให้กับทางช่อง 5 มีทั้งหมด 3 บริษัท ได้แก่ บริษัท กันตนา วิดีโอ โปรดักชั่น จำกัด บริษัทอัครมีเดีย จำกัด บริษัทในเครือบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด

จากการศึกษาลักษณะการดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ในสภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่ามีผู้จัดละครภายนอกมากมายเข้ามาทำหน้าที่แทนสถานีในการรับภาระการดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ ทั้งนี้ได้เป็นไปตามเงื่อนไขของสถานีที่ต้องการลดความเสี่ยงที่จะผลิตรายการเอง ประกอบกับความพร้อมด้านองค์ประกอบต่างๆ และในปัจจุบันผู้จัดละครดังกล่าวได้พัฒนาตัวเองขึ้นจากผู้ประกอบการเป็นองค์การอย่างเป็นทางการในรูปแบบบริษัททางธุรกิจอย่างจริงจัง

ดังนั้น การดำเนินงานผลิตละครโทรทัศน์ของบริษัทผู้ผลิตที่ดำเนินงานละครโทรทัศน์ให้กับสถานีโทรทัศน์ต่างๆ นั้นจึงมีลักษณะคล้ายกับอุตสาหกรรมบันเทิง (Entertainment Industry)

มีเป้าประสงค์ในการผลิตเพื่อธุรกิจการค้า (Commercial Business) และธุรกิจบริการ (Service Business) เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับของผู้ชม ของสถานีและเพื่อผลกำไร นั่นคือ การบริการความสนุกสนานความบันเทิงให้กับผู้ชม ในขณะเดียวกัน การดำเนินงานนั้นก็ต้องส่งผลกำไรกับผู้ผลิตด้วย ดังนั้น จึงเกิดบริษัทขึ้นมากมายมาดำเนินงาน ทำให้เกิดสภาพการแข่งขันกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมหรือสังคมให้ได้มากที่สุด

การแข่งขันในการผลิตละครจึงเป็นการแข่งขันเชิงธุรกิจที่ต้องใช้เงินมาก ไม่ว่าจะเป็น การให้ดารารับค่าจ้างที่ต้องให้ค่าตอบแทนสูง การตั้งโรงเรียนการแสดงของสถานีในอดีต และการแย่งชิงขอบพรีเซนซ์ ทั้งนี้ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในส่วนการผลิตอื่นๆซึ่งสถานีโทรทัศน์เป็นผู้รับผิดชอบอีกเช่นกัน ละครโทรทัศน์จึงมีสภาพเหมือนสินค้า แม้ต้นทุนสูงแต่ก็เป็นที่นิยมของตลาด นั่นคือ มีเรตติ้งสูง ก็จะนำมาสู่การเข้ามาของผู้อุปถัมภ์รายการหรือรายได้ และรายได้ที่มากคุ้มค่าจึงเป็นที่มาของการแข่งขันผลิตละครในแนวที่คิดว่าจะเป็นที่นิยมของตลาด ซึ่งปรากฏว่าส่วนใหญ่คือละครแนวรักๆใคร่ๆ จนกลายเป็นกระแสหลัก (จรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ , 2535 : 145,147)

ปัจจุบันการแข่งขันในการวางละครหลังข่าวภาคค่ำ ละครโทรทัศน์ของช่อง 3 เป็นคู่แข่งที่สำคัญของช่อง 7 มาโดยตลอด เพราะมีละครหลายเรื่องเป็นที่ถูกใจคนดู แต่กลุ่มที่ให้ความสนใจละครของช่อง 3 ส่วนใหญ่คือ กลุ่มคนระดับกลางขึ้นไป ต่างจากช่อง 7 ที่สามารถจับกลุ่มคนดูได้ทุกกลุ่ม

นโยบายด้านละครของช่อง 3 ตั้งแต่ปลายปี 2538 ประวิทย์ มาลีนนท์ ผู้บริหารช่อง 3 ซึ่งเป็นผู้ดูแลด้านการวางผังรายการต่างๆ ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายใหม่ จากที่เคยจับกลุ่มคนดูตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป ได้เปลี่ยนแผนมาดึงคนดูให้มากขึ้น โดยหันมาเอาใจตลาด สร้างละครน้ำเน่าบ้าง และนับจากปี 2539 เป็นต้นไป ช่อง 3 ได้ปรับนโยบายด้านละครใหม่ โดยเน้นการเจาะตลาดล่างมากขึ้น ผู้จัดละครจะต้องทำละครที่สามารถเอาใจคนดูได้ทุกระดับทั้งล่างและบน ถ้าเปรียบเทียบกับที่ผ่านมา ช่อง 3 พยายามที่จะดึงคนดูให้คล้ายตามละครที่ช่อง 3 สร้าง เป็นการดึงคนดูขึ้นมาหา แต่ปัจจุบันเนื่องจากตลาดล่างเป็นตลาดที่ใหญ่ และนิยมชมรายการโทรทัศน์ ช่อง 3 จึงต้องพยายามปรับตัวเองลงไปหากกลุ่มคนนั้นให้มากขึ้น (คู่แข่งรายลับตา , 9-15 ธ.ค. 39 : 10-11)

ด้านช่อง 7 เป็นที่ทราบกันดีว่า ละครหลังข่าวส่วนใหญ่จะต้องผ่านการคัดเลือกจากผู้บริหารสถานี ซึ่งมีนางสุรางค์ เปรมปรีดิ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด โดยจะเป็นผู้กำหนดเรื่องและตัวละครที่จะมาลงด้วยตัวเอง ส่วนรูปแบบละครที่ช่อง 7 เลือกนำมาเสนอนั้น มีความหลากหลายและน่าสนใจที่ให้ทั้งสาระและบันเทิง แต่หัวใจของการทำละครก็คือ ต้องเป็นเรื่องที่ดูสนุก เพราะเป็นรายการภาคบันเทิง ส่วนเรื่องสาระนั้นถือเป็นเรื่องรอง จึงไม่น่าแปลกที่ละครของ 7 มักจะได้ฉายจากกลุ่มปัญญาชนและสื่อมวลชนส่วนใหญ่ว่า “น้ำเน่า” (เดือนเพ็ญ ลิ้มศรีตระกูล , 2539 : 96)

การแข่งขันด้านละครหลังข่าวภาคค่ำที่ผ่านมา เปรียบคนดูระหว่างช่อง 3 และช่อง 7 ค่อนข้างสูสีกันตลอดเวลา และหลายครั้งที่ช่อง 7 ต้องเสียตำแหน่งผู้นำให้กับช่อง 3 ประการหนึ่งในการแข่งขันด้านละครก็คือ การมีผู้จัดละครจำนวนมากผลิตละครป้อน ซึ่งจะทำให้ละครมีความหลากหลาย มีตัวเลือกมาก หลากกรส หลากรูปแบบ ต่างจากช่อง 7 ที่มีผู้จัดละครภาคค่ำอยู่เพียง 2 ราย ความหลากหลายของเนื้อหาและตัวเลือกจึงน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันช่อง 7 ได้ปรับตัวในเรื่องนี้มากขึ้น โดยมอบหมายให้อลอง ภักดีวิจิตร ผู้กำกับมืออาชีพ ผลิตละครหลังข่าวป้อนให้กับช่อง 7 อีก 1 ราย

สำหรับละครทางช่อง 5 ที่ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตทั้ง 3 รายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะไม่สามารถแข่งขันในเรื่องเรตติ้งกับละครของช่อง 3 และช่อง 7 ได้ ถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนผังรายการอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันในยุคของ พล.อ. เป้ง มาลากุล ณ อยุธยา เข้ามารับตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีของช่อง 5 ก็ได้ปรับผังรายการในช่วงไพรม์ไทม์ใหม่ โดยนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการดึงเรตติ้ง ด้วยการนำรายการละครมาแทนที่ในช่วงเวลา 18.45 น. และเลื่อนการนำเสนอรายการข่าวไปอยู่ที่เวลา 20.00 น. โดยยกเลิกละครโทรทัศน์ในช่วงหลังข่าว เป้าหมายก็เพื่อดึงผู้ชมรายการข่าวในเวลา 18.30 น. ของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นให้มาดูละครที่ช่อง 5 ซึ่งก็ทำให้ช่อง 5 มีเรตติ้งขยับสูงขึ้นและทำให้คนดูได้มีทางเลือกในการชมละครโทรทัศน์ที่หลากหลายมากขึ้น

ละครโทรทัศน์จึงเปรียบเสมือนสินค้าทางธุรกิจ ซึ่งผู้ผลิตละครโทรทัศน์แต่ละรายจำเป็นต้องใช้ความพยายามทางด้านการตลาดและคิดปะมาประกอบกันในการที่จะแข่งขันกันผลิตละครโทรทัศน์ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ชม และเพื่อความอยู่รอดของผู้ผลิตละครโทรทัศน์เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งละครโทรทัศน์ในช่วงหลังข่าวซึ่งเป็นละครที่มีการแข่งขันกันสูงมากในขณะนี้